

Thesis Title	Forestland as Contested Space: A Case Study of Land Concession in Pursat Province, Cambodia	
Author	Mr. Sokhom Yeang	
Degree	Master of Arts (Sustainable Development)	
Thesis Advisory Committee	Prof. Dr. Anan Ganjanapan	Chairperson
	Dr. Chayan Vaddhanaphuti	Member

ABSTRACT

Many academic researchers have recently revealed that the study of land and forestland in Southeast Asia is important for understanding the characteristics of state powers that threaten local natural resources. These threats have then led to confusion and contestation over rights to land and resource tenure. In Cambodia, land and resource tenure has changed according to the political regime. Through the French colonial period from 1863 to 1953s, the independent period from 1953 to 1970s, the Lon Nol period from 1970 to 1975s, and the Khmer Rouge period from 1975 to 1979s, rights to land and forestland spaces were not much contested. After the failure of the Khmer Rouge regime in 1979, and particularly since 1989 and the economic reform from socialism towards a free-market system, land and forestlands have been gradually changing. Large areas of land and forestlands have been converted into estate crops, timber plantations, and commodities. These changes have largely affected household economic incomes and livelihoods.

This thesis is a study of forestland in the contestation over the meaning of rights space between Khla Krapeu villagers and an agro-industrial company. Using the context of an agricultural land concession policy, the study will investigate how forestland has been contested, how land concession policy has operated at the micro-level and, how it affects local people. The study further finds out whether agricultural development policy has served and improved the local villagers' livelihoods or made them become more difficult. To understand forestland contestation in Khla Krapeu

and the impacts of state policy on local household economy and livelihood, the study will not only look at the complexity of micro-level actors, but will also bring the macro-level actors into the analysis. In particular, the study will combine different approaches such as social, political, ecological, and economic perspectives at all levels of analysis. This will help to develop an understanding of how these different approaches are interconnected and interact. The interaction of these multiple approaches in the analysis will further reflect the social reality in Khla Krapeu.

Accordingly, the study will illustrate the important theme of the state's development of an agricultural land concession policy. The policy is well articulated at the national-level in terms of increasing agro-industrial productions, creating jobs for rural people, maintaining sustainable ecosystems, and increasing state revenue. However, with regards to my research site, I argue that agricultural land concession leads to land enclosure. The policy creates the conditions for the exclusion of local people from common resources, which are then put into private control, turned into commodities and opened up to the land market. Land concession has hindered the policy of decentralized resource management, caused massive deforestation and environmental changes, enabled and brought outsiders into the village, affected local cultural beliefs and traditional land use rights, changed household economy and livelihood strategies, increased land disputes and conflicts, and contested claims to the meaning of rights over land and resource tenure.

The study also shows that the contestation over the meaning of rights leads to the opening up of space for negotiation and allows for the emergence of local governance. It will argue that local governance means collective action established by local people. This will be clearly shown in the case of local communities who struggle to negotiate with local state agencies for secure rights to water. The study will finally illustrate the successful negotiation for water through local arrangements, especially community-driven regulations and community networks with outsiders such as NGOs and the senior government.

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ป่าในฐานะพื้นที่แห่งการช่วงชิง: กรณีศึกษาการสัมปทานที่ดินใน
จังหวัด โทริสตัด ประเทศกัมพูชา

ผู้เขียน นายโสคม เชียง

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาอย่างยั่งยืน)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์ ดร.อานันท์ กวัญจนพันธุ์

ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.ชยันต์ วรรณระภูติ

กรรมการ

บทคัดย่อ

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา นักวิชาการจำนวนมากได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาเรื่อง
ที่ดินและพื้นที่ป่าในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อทำความเข้าใจลักษณะการคุกคาม
ทรัพยากรธรรมชาติของอำนาจรัฐ การคุกคามลักษณะดังกล่าวนำไปสู่ความสับสนตลอดจนการ
ช่วงชิงสิทธิในการครอบครองที่ดินและทรัพยากร การครอบครองที่ดินและทรัพยากรในประเทศ
กัมพูชาได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบตามความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ที่ดินและพื้นที่ป่าค่อยๆ
เปลี่ยนแปลงไป นับตั้งแต่ประเทศกัมพูชาอยู่ภายใต้อาณานิคมฝรั่งเศสปี 1863 ถึง 1953 กระทั่ง
ได้รับเอกราชตั้งแต่ปี 1953 ถึง 1970s ช่วงนายกรัฐมนตรีลอนนอลปี 1970 ถึง 1975s จนถึงช่วง
เขมรแดงเรืองอำนาจในปี 1975 ถึง 1979s ช่วงเวลาดังกล่าวยังไม่มีการช่วงชิงสิทธิที่ดินและพื้นที่
ป่ามากเท่าใดนัก หากแต่ช่วงหลังการล่มสลายของเขมรแดงในปี 1979 และการปฏิรูปเศรษฐกิจ
จากระบบสังคมนิยมเป็นตลาดเสรีในปี 1989 ที่ดินและพื้นที่ป่าจำนวนมากได้ถูกปรับเปลี่ยน
ให้กลายเป็นพื้นที่เพาะปลูกไม้สักและเป็นพื้นที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว การ
เปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่ออันใหญ่หลวงต่อชีวิตความเป็นอยู่และรายได้ของชาวบ้าน

วิทยานิพนธ์นี้คืองานศึกษาเกี่ยวกับการช่วงชิงสิทธิพื้นที่ป่าระหว่างชาวบ้านในหมู่บ้าน
คลากระปือกับบริษัทอุตสาหกรรมกระดาษ งานศึกษาชิ้นนี้มุ่งตรวจสอบถึงวิธีการช่วงชิงพื้นที่
ป่า การปรับใช้นโยบายการให้สัมปทานในระดับล่าง และผลกระทบต่อชาวบ้านทั่วไป ภายใต้
บริบทของนโยบายการให้สัมปทานแก่พื้นที่การเกษตร งานศึกษานี้ยังมุ่งค้นหาว่านโยบาย

พัฒนาการเกษตรได้ช่วยให้ชาวบ้านมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นหรือแย่ลงกว่าเดิม งานศึกษาไม่เพียงมองเห็นแค่ความซับซ้อนของผู้กระทำในระดับย่อยเท่านั้น หากแต่ยังมองและวิเคราะห์ถึงผู้กระทำในระดับกว้างเพื่อให้เกิดความเข้าใจการแย่งชิงพื้นที่ป่าในหมู่บ้านคลากระปือและนโยบายรัฐที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน นอกจากนี้งานศึกษานี้ผสานแนวคิดทางสังคมการเมือง นิเวศวิทยาและเศรษฐกิจเพื่อใช้ในการวิเคราะห์หลายระดับ การวิเคราะห์ดังกล่าวจะช่วยให้เข้าใจวิธีการเชื่อมโยงและปฏิสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดอันหลากหลาย การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของแนวคิดต่างๆเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นจริงทางสังคมในหมู่บ้านคลากระปือ

งานศึกษานี้แสดงให้เห็นแก่นแท้ที่สำคัญของนโยบายสัมปทานพื้นที่การเกษตรของรัฐ นโยบายดังกล่าวถูกนำมาใช้ในระดับชาติในแง่ของการเพิ่มผลผลิตอุตสาหกรรมเกษตร การเพิ่มการจ้างงานให้กับชาวบ้านในชนบท การรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืนและการเพิ่มภาษีอากรให้แก่รัฐ อย่างไรก็ตาม งานศึกษานี้พิสูจน์ว่าการสัมปทานพื้นที่การเกษตรนำมาซึ่งการปิดล้อมที่ดิน นโยบายดังกล่าวก่อให้เกิดการกีดกันชาวบ้านในการเข้าถึงทรัพยากรส่วนรวม และเอื้อให้เกิดการควบคุมทรัพยากรเพื่อประโยชน์ทางการค้าในลักษณะของตลาดการค้าที่ดิน การสัมปทานที่ดินนั้นขัดแย้งกับนโยบายกระจายการจัดการทรัพยากรไปสู่ชุมชน และยังทำให้ป่าไม้ถูกทำลายไปเป็นจำนวนมาก สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง บุคคลภายนอกสามารถเข้ามาในพื้นที่หมู่บ้าน ส่งผลกระทบต่อระบบความเชื่อในท้องถิ่นและวัฒนธรรมการใช้ที่ดิน รายได้และชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านต้องเปลี่ยนแปลงไป ความขัดแย้งเรื่องที่ดินมีเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนการช่วงชิงความหมายของสิทธิในการครอบครองที่ดินและทรัพยากร

งานศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าการช่วงชิงความหมายของสิทธิในการครอบครองได้เปิดพื้นที่แห่งการต่อรองและนำมาสู่ระบบการบริหารจัดการภายในท้องถิ่น งานศึกษานี้ยังพิสูจน์ให้เห็นว่าการบริหารจัดการภายในท้องถิ่นคือการรวมตัวกันของชาวบ้าน ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนจากกรณีการต่อสู้ดิ้นรนของชุมชนในท้องถิ่นเพื่อต่อรองกับองค์กรท้องถิ่นของรัฐเพื่อรักษาสิทธิในการจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งท้ายที่สุดแล้วความสำเร็จของชาวบ้านในการต่อรองดังกล่าวนั้นก็เกิดจากการบริหารจัดการภายในท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกิดจากการกำหนดกฎเกณฑ์โดยคนในชุมชนนั้น รวมถึงไปถึงเครือข่ายชุมชนที่เชื่อมโยงกับภายนอกอันได้แก่องค์กรพัฒนาเอกชนและเจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐบาล